

Nr 367.

Av herr **Bengtsson** i Kullen, *angående sänkning av vissa vattenfallsstyrelsens taxeavgifter.*

Under de senast gångna c:a 10 åren ha vid upprepade tillfällen krav framförts på en effektiv minskning av de taxepreis, som vattenfallsstyrelsen stipulerar för sina landsbygdsabonnenter. Senast under förra årets riksdag gjordes genom motion nr 276 en framställning om lindrigare leveransvillkor. Samma spörsmål behandlades även på grund av interpellation den 16 maj 1933. Det torde ej vara erforderligt att nu upprepa de motiv, som då anfördes för den längre gående taxereduktion, som i reservation föreslagits av en stark minoritet inom de s. k. 1930 års krafttaxesakkunnige gent emot det av samma sakkunniges majoritet framlagda förslaget, vilket vattenfallsstyrelsen förklarat sig godkänna.

Sedan denna fråga behandlades vid 1933 års riksdag har emellertid förekommit särskilt en omständighet, som är av utslagsgivande betydelse för statens möjligheter att tillmötesgå kraven på lägre kraftpris, utan att förräntningen av statens i vattenfallsstyrelsens anläggningar nedlagda kapital riskeras. Denna omständighet är det lägre ränteläget och statens därigenom minskade kostnader för kraftens tillhandahållande.

1930 års krafttaxesakkunnige räknade med en medelränta av 5 % å det i statens kraftverksrörelse nedlagda kapitalet — c:a 163,850,000 kronor — och enligt av statsmakterna lämnade direktiv 4 % på det bokförda värdet — 18 milj. kronor — av vattenfall, som av ålder tillhört staten. De beräknade räntekostnaderna voro således:

5 % å 163,850,000 kr. = c:a 8,193,000 kr.

4 % „ 18,000,000 „ = 720,000 „

Beräknade räntekostnader c:a 8,913,000 kr.

I årets statsverksproposition — utgifter för kapitalökning — föreslår Kungl. Maj:t, att räntan å lån från vissa av statens utlåningsfonder, beträffande vilka för närvarande gäller en räntefot av 5 %, från och med den 1 juli 1934 sänkes till 4½ %. I motiveringen till detta förslag meddelas att medelräntan å statens lån under innevarande budgetår beräknas bli nedbringad till högst 4,4 %.

Om nu räntan för lån från statens utlåningsfonder — även de, som inrättats för befrämjande av landsbygdens elektrifiering — skall sänkas till 4½ %, så kan det väl knappast tänkas att statsmakterna fordra högre förränt-

ning av det i statens egna anläggningar nedlagda kapitalet. Vid sådant förhållande bli vattenfallsstyrelsens räntekostnader:

4½ % å 163,850,000 kr.	= c:a 7,373,000 kr.
4 % „ 18,000,000 „	= 720,000 „
Nuvarande räntekostnader	8,093,000 kr.

På grund av de sänkta räntekostnaderna för statens lån bli således samma kostnader för de i vattenfallsstyrelsens anläggningar nedlagda kapitalen omkring 820,000 kr. lägre än vad de sakkunnige räknat med. Detta belopp bör alltså kunna disponeras för en sänkning av kraftavgifterna för de av vattenfallsstyrelsens abonnenter — de på landsbygden — som nu erlägga de relativt högsta avgifterna. Riksdagen har nämligen tydligt sagt ifrån att kraftavgifterna skola hållas så låga som det med hänsyn till kraftverkens räntabilitet är möjligt.

Nu har majoriteten av ovan nämnda sakkunnige beräknat, att den sänkning av bottenkraftavgiften, som majoriteten förordar, jämte det redan förefintliga underskott å landsbygdsdistributionen, som den ansett sig ha konstaterat, tillhoppa kommer att vid 1929 års belastningsförhållanden medföra ett underskott av 340,000 kr. Detta underskott skulle dock efter hand kompenseras genom ökad kraftförbrukning och förbytas i ett mindre överskott. Enligt kommunikationsministerns interpellationssvar den 9 juni 1933 har den av sakkunnigeminoriteten föreslagna ytterligare sänkningen med 25 kr. av bottenavgiften inom vattenfallsstyrelsen beräknats motsvara en ytterligare minskning av de från föreningarna med bygdetaxa för år 1933 beräknade avgifterna med 110,000 kr. Den *tillfälliga* inkomstminskningen för vattenfallsstyrelsen vid genomförande av sakkunnigeminoritetens förslag skulle således, om man godtagernyss nämnda beräkningar, bli sammanlagt 450,000 kr.

På grund av det sänkta ränteläget minskas, såsom ovan påvisats, vattenfallsstyrelsens räntekostnader med c:a 820,000 kr. — ½ % av det i anläggningarna nedlagda statskapitalet. Det är således möjligt att *utöver vad minoriteten föreslagit* företaga *ytterligare* taxesänkningar, motsvarande 370,000 kr. Med bibehållande av full förräntning, motsvarande statens egna kostnader, av de av vattenfallsstyrelsen disponerade kapitalen och förräntning efter 4 % av antagna värden på vattenfallen är det således möjligt, ej endast att genomföra den av ovan nämnda sakkunnigeminoritet förordade större taxereduktionen utan även att tillmötesgå det framförda kravet på en sänkning av den vid den s. k. bygdetaxan under vintern utgående överkraftavgiften från 7 till 5 öre per kilowattimme samt att medgiva motsvarande reduktion av den s. k. industritaxan.

Den ekonomiska situationen för jordbruket och landsbygdens befolkning i allmänhet medger ej det uppskov med genomförandet av lägre krafttaxor, som

blir en sannolik följd, om nedsättningarna såsom hittills skola bli en senkommen följd av den allmänna opinionen, varför härmed hemställes,

att riksdagen särskilt med hänsyn till nuvarande bekymmersamma ekonomiska förhållanden måtte hos Kungl. Maj:t anhålla *dels*, i enlighet med reservation till 1930 års krafttaxesakkunniges förslag, att vid tillämpning av vattenfallsstyrelsens för landsbygden avsedda bygdetaxa av år 1930 taxans bottenavgift sänkes till 150 kronor per KW och år, *dels* att samma taxas avgift för överkraft under tiden 1 januari—30 april och 1 september—31 december sänkes till 5 öre per kilowattimme, *dels även* att motsvarande sänkning av avgiften införes vid industritaxan av år 1930.

Stockholm den 20 januari 1934.

Emil Bengtsson.
